

VAJE – 8. razred

MNOŽICE, RAČUNANJE V RACIONALNIH ŠTEVILIH

Vir:

Jože Berk, Jana Draksler in Marjana Robič: *Skrivnosti števil in oblik - Priročnik za matematiko v 8. razredu osnovne šole*

PONOVITEV RAČUNANJA Z ULOMKI

1. Reši številске izraze z ulomki (ponovitev snovi 7. razreda):

a) $\frac{2}{3} + \frac{1}{2} - \frac{3}{4} =$

b) $3\frac{1}{3} + 2\frac{3}{4} - 4\frac{2}{3} =$

c) $5\frac{2}{3} - 3\frac{1}{2} + 1\frac{1}{6} =$

č) $3\frac{1}{5} + 3\frac{1}{2} \cdot \frac{2}{5} =$

d) $\frac{5}{9} \cdot \frac{3}{4} + 3\frac{1}{2} =$

e) $\frac{6}{8} \cdot \frac{4}{9} + \frac{2}{3} \cdot \frac{6}{10} =$

f) $3\frac{1}{3} \cdot 2\frac{2}{5} - 2\frac{2}{3} =$

g) $6\frac{3}{4} - 2 \cdot 2\frac{2}{3} =$

h) $2\frac{4}{5} : 1\frac{2}{10} + 3\frac{3}{5} \cdot 2\frac{2}{3} =$

i) $4\frac{1}{4} - 2\frac{2}{3} : 1\frac{4}{6} =$

j) $3\frac{3}{4} + 2\frac{1}{3} - 2\frac{1}{4} : 3\frac{3}{8} =$

k) $(4\frac{1}{2} - 3\frac{5}{6}) \cdot 3\frac{2}{3} - 1\frac{5}{9} =$

l) $(5\frac{1}{2} - 2\frac{2}{3} \cdot \frac{3}{4}) + (1\frac{2}{3} + 2\frac{3}{4} : \frac{5}{8}) =$

m) $6\frac{1}{5} - (3\frac{1}{3} \cdot \frac{3}{5} - \frac{4}{7} : \frac{8}{21}) =$

Rešitve:

a) $\frac{5}{12}$

b) $1\frac{5}{12}$

c) $3\frac{1}{3}$

č) $4\frac{3}{5}$

d) $3\frac{11}{12}$

e) $\frac{11}{15}$

f) $5\frac{1}{3}$

g) $1\frac{5}{12}$

h) $11\frac{14}{15}$

i) $2\frac{13}{20}$

j) $5\frac{5}{12}$

k) $\frac{8}{9}$

l) $9\frac{17}{30}$

m) $5\frac{7}{10}$

RAČUNANJE Z RACIONALNIMI ŠTEVILI

1. Dani sta števili (-136) in $(+9)$. Zapiši zahtevane računske operacije in izračunaj ustrezne vrednosti. Če je potrebno, uporabi oklepaje.

a) vsota : _____ b) produkt: _____
c) razlika: _____ č) količnik: _____

2. Izračunaj:

a) $(-89) + (+43) =$ b) $(-329) + (-157) =$
c) $(-1,4) + (+5,39) =$ č) $\left(-\frac{3}{4}\right) + \left(+\frac{4}{5}\right) =$

3. Izračunaj:

a) $(+79) - (-104) =$ b) $-99 - 655 =$
c) $12,7 - (+32,4) =$ č) $-2\frac{3}{4} - 3\frac{1}{6} =$

4. Izračunaj:

a) $(-36) \cdot (+14) =$ b) $(-8) \cdot (+9) \cdot (-5) =$
c) $(-2,3) \cdot 1,5 =$ č) $2\frac{1}{5} \cdot \left(-\frac{5}{22}\right) =$

5. Izračunaj:

a) $(-48) : (-6) =$ b) $2,4 : (-0,006) =$
c) $\frac{18}{35} : \left(-\frac{9}{70}\right) =$ č) $-1\frac{1}{3} : \left(-2\frac{2}{9}\right) =$

6. Izračunaj vrednost številskega izraza!

$$(-9) \cdot (+17) - 504 : (-8) + (-6) \cdot (+25) =$$

7. Izračunaj vrednost številskega izraza!

$$(-19 + 33 - 30) \cdot (29 - 41) =$$

Rešitve:

1. a) $(-136) + (+9) = -127$
b) $(-136) \cdot (+9) = -1224$
c) $(-136) - (+9) = -145$
č) $(-136) : (+9) = -15\frac{1}{9}$

2. a) -46 b) -486 c) $3,99$ č) $\frac{1}{20}$

3. a) 183 b) -754 c) $-19,7$ č) $-5\frac{11}{12}$

4. a) -504 b) 360 c) $-3,45$ č) $-\frac{1}{2}$

5. a) 8 b) -400 c) -6 č) $+\frac{3}{5}$

6. -240

7. 192

MNOŽICE

1. a) Nariši številsko premico. Na številski premici označi s črkami A, B, C, D

števila: $2\frac{1}{2}$; $-3,5$; $\frac{3}{4}$; $-\frac{5}{10}$.

- b) Dana števila še uredi po velikosti od največjega do najmanjšega.

2. Zapiši vsa soda cela števila, ki ležijo med -9 in 5 .

3. Izpolni preglednico:

Število	- 24			
Nasprotno število		- 3,4		-----
Absolutna vrednost			-----	1,8
Obratna vrednost			$\frac{5}{7}$	-----

4. Vstavi pravilen znak: <, >, =

-14 -16
  42 -23
  $-8,2$ 0
  $1\frac{2}{3}$ $-3\frac{1}{4}$
  $-5,6$ $6,3$

5. a) Katero število leži bližje števila nič: $-\frac{3}{4}$ ali $\frac{1}{2}$? _____

b) Določi racionalno število, ki leži na sredini med številoma -2 in -5 . _____

c) Katera števila imajo absolutno vrednost 8? _____

6. Zapiši račun in nato ustrezno dopolni.

a) Rok je ob osmi uri izmeril temperaturo -13°C . Do desete ure je temperatura narasla za 4°C . Kolikšno temperaturo je Rok izmeril ob desetih? _____

b) Kolikšna je bila začetna večerna temperatura, če je čez noč padla za 18°C in je zjutraj znašala -23°C ? _____

c) Opiši spremembo temperature, če je začetna temperatura -3°C , končna pa -7°C .

_____

7. Zapiši črko P za pravilno izjavo in črko N za nepravilno.

Nepravilno izjavo nato ustrezno popravi:

- ___ a) Vsako racionalno število je hkrati tudi celo število.
- ___ b) Predhodnik števila -24 je število -25 .
- ___ c) $N \subset Z^+$
- ___ č) $0 \notin Z$
- ___ d) $-(-(-(-(-27)))) = -27$
- ___ e) Manjše od dveh racionalnih števil leži na številski premici levo od večjega.
- ___ f) $\frac{4}{5} \in Q^+$

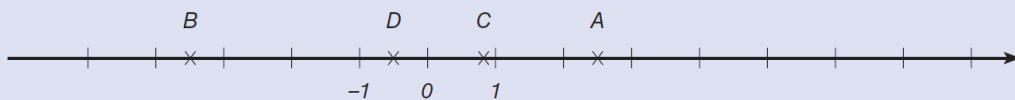
8. a) Nadaljuj zaporedje s še tremi števili.

$$-5\frac{1}{4}, -4\frac{3}{4}, -4\frac{1}{4}, -3\frac{3}{4}, \underline{\hspace{1cm}}, \underline{\hspace{1cm}}, \underline{\hspace{1cm}}$$

b) Katere število se od svoje nasprotne vrednosti razlikuje za 45?

Rešitve:

1. a)

b) $2\frac{1}{2} > \frac{3}{4} > -\frac{5}{10} > -3,5$

2. -8, -6, -4, -2, 0, 2, 4

3.

Število	- 24	3,4	$\frac{7}{5}$	1,8 -1,8
Nasprotno število	24	- 3,4	$-\frac{7}{5}$	-----
Absolutna vrednost	24	3,4	-----	1,8
Obratna vrednost	$-\frac{1}{24}$	$\frac{5}{17}$	$\frac{5}{7}$	-----

4. >, >, <, >, <

5. a) $\frac{1}{2}$
 b) 1,5
 c) 8 in -8

6. a) $-13^{\circ}\text{C} \xrightarrow{+4^{\circ}\text{C}} 9^{\circ}\text{C}$
 b) $-5^{\circ}\text{C} \xrightarrow{-18^{\circ}\text{C}} -23^{\circ}\text{C}$
 c) $-3^{\circ}\text{C} \xrightarrow{-4^{\circ}\text{C}} -7^{\circ}\text{C}$

7. a) N
 b) P
 c) N
 č) N
 d) P
 e) P
 f) P

8. a) $-3\frac{1}{4}$, $-2\frac{3}{4}$, $-2\frac{1}{4}$
 b) 22,5